

13. Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 3314 (XXIX) (Визначення агресії) від 14 грудня 1974 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-74#Text

14. Вирок Шевченківського районного суду м. Чернівців у справі № 727/11304/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112184873>

*Муратова Вікторія Олександрівна,
студентка навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Калінюк Анжела Леонідівна,
доцентка кафедри цивільно-правових дисциплін
Національної академії внутрішніх справ,
докторка філософії*

ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ МАЙНУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ У РЕЗУЛЬТАТІ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ

На даний момент питання відшкодування шкоди в результаті військової агресії є вкрай актуальним. Військові вторгнення та агресії наносять серйозну шкоду як людським життям, так і матеріальним цінностям потерпілої держави, в тому числі і майну фізичних осіб. Отримання компенсації є важливим аспектом для відновлення майна потерпілих осіб внаслідок російського вторгнення. У багатьох виникає питання, яким же чином цю майнову шкоду можна відшкодувати.

Станом на сьогодні чіткого механізму оцінки дій країни-агресора остаточно не вироблено, як і процедури відшкодування шкоди. Частину витрат на себе взяла наша держава, запровадивши механізми компенсації заповдіяних збитків через програму «Відновлення», що дало можливість більш ніж 46 тисячам українців подати заявки на отримання компенсації за пошкоджене або зруйноване внаслідок військового вторгнення житло. Проте такий механізм, як правило, не здатен повністю та всебічно покрити заповдіяну шкоду. Крім того, не всі види шкоди (наприклад, моральна шкода) передбачають виплату матеріальної компенсації. Отже, з вищевикладеного випливає такий висновок: необхідно добитися відшкодування шкоди саме від країни-агресора [1].

Дієвим способом відшкодувати матеріальні збитки фізичним особам могли б стати репарації. Репарації – це повне або часткове відшкодування державою, що почала агресивну війну, збитків, заповдіяних державі, що зазнала нападу. Вони можуть сплачуватись як готівкою, так і у вигляді активів або технологій. Репарації мають на меті надати комплексну та всебічну

компенсацію потерпілій стороні. Однією з переваг сплати репарацій є те, що вони виходять за межі грошової компенсації і спрямовані на відшкодування фізичної, психологічної, майнової та соціальної шкоди. Однак, у цьому випадку є один важливий нюанс. Для того, щоб можна було застосувати репарації, необхідно дотримуватися таких кроків:

1. Визнання відповідальності країною-агресором. Країна-агресор повинна визнати свою відповідальність за завдану шкоду в результаті військового вторгнення. Наприклад, це може бути офіційне визнання вини в рамках дипломатичних переговорів;

2. Підписання угоди або резолюції між країною-агресором і країною, яка постраждала від цієї агресії. Наприклад, може бути укладена угода або прийнята резолюція, що передбачає репараційні заходи;

3. Визначити обсяг репарації. Обсяг репарацій повинен бути чітко визначений і включати компенсацію за матеріальні збитки, відшкодування за фізичні і психологічні травми, відновлення інфраструктури, а також інші конкретні заходи, що відповідають потребам потерпілих;

4. Визначити механізми контролю та звітності. Важливо встановити механізми контролю і звітності, щоб забезпечити ефективність та прозорість виконання репараційних заходів. Наприклад, це може включати незалежні аудити, моніторингові комітети або залучення незалежних міжнародних спостерігачів [2].

Таким чином, проаналізувавши особливості реалізації репарацій стає зрозумілим, що для відшкодування російською федерацією майнової шкоди є необхідним в першу чергу визнання нею своєї вини. На даний час країна-агресор свою вину не визнає. Тож поки застосування репарацій є неможливим.

Однак питання відшкодування шкоди фізичним особам дещо врегульовано на законодавчому рівні, оскільки 22 травня набув чинності Закон України від 23 лютого 2023 року № 2923-IX «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України». Цей Закон визначає порядок звернення із заявою про отримання компенсації за знищене майно, черговість розгляду заяв, види компенсації, механізм оцінки втрат, порядок ухвалення рішення про надання коштів [3].

Відповідно до вказаного вище Закону для розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної у місті ради, військова адміністрація населеного пункту або військово-цивільна адміністрація населеного пункту утворює Комісію з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, як консультативно-дорадчий орган. Фізична особа, майно якої було пошкоджене або знищене внаслідок військової агресії РФ, може подати Заяву в електронній

(засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг) або паперовій формі (через центр надання адміністративних послуг, орган соціального захисту населення або нотаріуса) про надання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна до Комісії. Строк розгляду заяви про надання компенсації за знищений об'єкт нерухомого майна Комісією з розгляду питань щодо надання компенсації не повинен перевищувати 30 календарних днів з дня подання заяви. Компенсація за знищений об'єкт нерухомого майна надається шляхом:

1) надання грошових коштів шляхом їх перерахування на поточний рахунок отримувача компенсації із спеціальним режимом використання для фінансування будівництва будинку садибного типу, садового або дачного будинку. Такий рахунок відкривається на ім'я отримувача компенсації. Порядок відкриття та ведення таких рахунків визначається Національним банком України;

2) фінансування придбання квартири, іншого житлового приміщення, будинку садибного типу, садового або дачного будинку (у тому числі фінансування придбання такого приміщення/будинку, що буде споруджений у майбутньому, або інвестування/фінансування його будівництва) з використанням житлового сертифіката. Житловий сертифікат використовується отримувачем компенсації для фінансування придбання квартири, іншого житлового приміщення, будинку садибного типу, садового або дачного будинку. Обсяг такого фінансування дорівнює грошовій сумі, зазначеній у житловому сертифікаті [4].

Отже, на даному етапі порядок відшкодування шкоди, завданої майну фізичної особи військової агресією РФ врегульовано на рівні національного законодавства, а саме Законом України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України», в якому чітко визначено порядок подання заяв про надання компенсації, черговість розгляду заяв, шляхи надання компенсацій за знищене або пошкоджене нерухоме майно та інші особливості відшкодування шкоди. Однак бажаним для України способом відшкодування є сплата країною-агресором репарацій, що включає в себе грошову компенсацію за понесення, окрім матеріальної, ще і моральної шкоди. Проте цей спосіб на даний момент є неможливим.

Список використаних джерел

1. Валендюк О., Шаповалова О., Гнатенко Н. Відшкодування шкоди, заподіяної збройною агресією російської федерацією: окремі процесуальні аспекти. *Юридична практика*. 2023. URL: <https://pravo.ua/vidshkoduvannia->

shkody-zavdanoi-zbroinoiu-ahresiieiu-rosiiskii-federatsii-okremi-protseusualni-aspekty/

2. Василенко Л. П., Бучинська А. Й. Особливості відшкодування шкоди, завданої військовою агресією рф. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/22.pdf

3. Боярчуков М. І знову про відшкодування шкоди, завданої агресією рф: на що потрібно звернути увагу позивачам і законодавцю. *Юридична газета*. 2023. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/i-znovu-pro-vidshkoduvannya-shkodi-zavdanoyi-agresieyu-rf-na-shcho-potribno-zvernuti-uvagu-pozivacha.html>

4. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України : Закон України від 23.02.2023 р. № 2923-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text> (дата звернення: 05.11.2023).

Назарець Назар Володимирович,

курсант факультету № 4

*Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Юшкевич Олена Геннадіївна,

*доцентка кафедри теорії держави та права
факультету № 1 Харківського національного*

університету внутрішніх справ,

кандидатка юридичних наук, доцент

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МАРОДЕРСТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан є особливим періодом, коли влада в країні переходить у руки військових органів, а нормальне функціонування суспільства порушується. У таких умовах, мародерство стає серйозною проблемою, яка потребує ефективного регулювання та відповідальності за вчинені злочини.

Мародерство визначається як викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених. Це означає, що військовослужбовці, які мають захищати населення та виконувати свої обов'язки, зловживають своїм